

SOBRE UNA IMAGINÀRIA CELEBRACIÓ DE CAIRE ROMÀ A ALTAFULLA

Joan Carnicer Torrent

Resum: El creador de la “Nit de bruixes d’Altafulla” i organitzador de la mateixa durant deu anys (2001-2010) i, alhora, responsable d’organització (com a membre del Col·lectiu d’Artesans d’Altafulla) de la Fira d’Artesans des dels inicis (1998) fins al 2011, fa, en aquest treball, un exercici lliure d’imaginació sobre com podria ser la celebració d’una festa romana a Altafulla.

Paraules clau: Altafulla, festes romanes.

Résumé: Le créateur de la “Nuit des sorcières d’Altafulla” (“Nit de bruixes d’Altafulla”) et organisateur de cet événement depuis dix ans déjà (2001-2010) est à la fois responsable de l’organisation (en tant que membre du Groupe d’Artisans d’Altafulla) de la Foire d’Artisanat depuis ses débuts (1998) et ce, jusqu’en 2011; dans ce travail il se livre à un exercice de libre imagination sur la célébration d’une hypothétique fête romaine à Altafulla.

Mots-clés: Altafulla, fêtes romaines.

Introducció

L’any 2000, a títol estrictament personal, vaig presentar a l’Ajuntament d’Altafulla un projecte per a la realització d’una festa amb rerefons del món de les bruixes, que constava de dues parts. L’alcalde Manuel Ramon i el seu consistori donaren el seu vist-i-plau a una d’elles, la lúdica. L’altra part encara no s’ha posat en marxa, disset anys després: es tractava de convertir Altafulla, durant una setmana, en lloc de trobada d’estudiosos de temes diguem-ne paranormals (per simplificar molt); presentarien les seves ponències, farien les seves visites culturals, muntarien exposicions, projeccions, donarien conferències, etc., i d’això en sortiria una publicació anual que bé podria editar el Centre d’Estudis o editorials afins al tema, que les hi ha. Aquesta setmana es clouria amb una celebració popular, festiva i lúdica.

Els devia semblar que això del simposi no donaria vots, però la resta s'acceptà i es posà en marxa. Amb representants municipals, d'entitats i d'altres es formà un grup de treball i l'últim dissabte de juny del 2001 naixia la «1a Nit de Bruixes d'Altafulla», que aplegà més de tres mil persones en una tarda nit.

Conservo la documentació de la posada en marxa d'aquell projecte fins al més mínim detall (així com la de la creació del Gat de Foc d'Altafulla, anys més tard).

De manera semblant a l'actuació anterior, l'any 2007, ja des de Reus, vaig elaborar una proposta esquemàtica per a una gran festa romana als Munts i la vaig ensenyar a l'Ajuntament. La resposta que se'm donà fou que era un projecte massa ambiciós, tot i que alguna part se'n podria assumir. I aquí s'acabà el recorregut.

Com que és una feina que ja no materialitzaré jo, ara que faig neteja general, he dubtat de si estripar-ho i llençar-ho a la paperera o salvar-ho, i m'he decantat per la segona opció; perquè vaig dedicar una energia a imaginar i em semblava que, a més de plausible, era o podia esdevenir una activitat beneficiosa en més d'un sentit per a Altafulla.

Si arriba el dia que algú també ho cregui, aquí té algunes idees a la seva disposició —com a punt de partida— d'algú que ha estat responsable de l'organització de nou Nits de Bruixes i catorze Fires d'Artesans d'Altafulla, amén de gerent del Patronat Municipal de Cultura en dues legislatures.

Reus, 19.10.2017

[El text d'aquella proposta era força esquemàtic, i així el mantenim per ser fidels; hi ha idees que s'haurien d'ampliar i explicar amb detall; i manca també tot el que fa relació a la creació de la infraestructura, etc., etc., multitud de detalls de diferent mena... Però aleshores, això, ja seria un avant-projecte o un projecte complet, i no és el cas: era —són— unes notes sobre un exercici lliure d'imaginació, d'altra banda realista].

Proposta

d'acte públic multitudinari
de caire romà

a la
vil·la romana dels Munts,
Altafulla

Esquema d'una activitat per als
Munts

Previs

- Una part d'aquesta activitat serà o no viable en funció de l'ús que es pugui fer dels diversos espais de la zona arqueològica.
- Pendants de trobar-li una altra denominació, l'anomenarem “festa romana”.
- A celebrar entre maig i setembre; un cap de setmana de tres dies de juliol seria una bona data.

Propòsit

- Fer que el nom de “els Munts” soni i es popularitzi més enllà de l'àmbit estrictament arqueològic.
- Oferir una proposta nova a les poques existents en aquest sector.
- Refermar i consolidar la marca “Altafulla” com a “producte” de qualitat.
- Engrandir el calendari d'activitats locals amb entitat i carisma, notables.

Integrants

La festa es compon de diversos actes, estàtics i dinàmics, i que abasten un ventall divers de possibilitats i camps. Els podríem resumir en: 1) teatre; 2) mercat; 3) activitats complementàries.

Teatre

- El primer any es contracta una companyia de teatre reconeguda o artista carismàtic/a per interpretar alguna obra de tall clàssic, d'Espru o de qui sigui (ara se m'acut «Una altra Fedra, si us plau» i Núria Espert, però és un dir).
 - Cal trobar en quin espai de la zona arqueològica —de fàcil i directe accés— es poden instal·lar un escenari i un pati de grades amb capacitat per a 400 persones.
- Amb suficient antelació (un any com a mínim) es convoca un premi de teatre, l'especificitat temàtica del qual ja es definirà, però que hauria de ser bé una tragèdia, bé una comèdia adaptada a l'època actual (o no) però de tall clàssic.
- El jurat es reuneix, falla i el veredictes es fa públic el cap de setmana de la festa.
 - El premi ha de ser ben dotat per tal que hi participin primeres firmes.

Fallar el premi, proclamar el veredictes i lliurar el premi ja és un acte d'aquesta festa.

- L'obra guanyadora és publicada pel Centre d'Estudis d'Altafulla (que pot obrir una nova línia de publicacions) o per una editorial comercial en el seu catàleg de teatre.
 - Es podria establir algun conveni amb una editorial.

- Un grup de teatre —que hauria d'incentivar-se que fos local, i que es podria formar *ad hoc*— assajarà l'obra premiada i l'estrenarà al cap d'un any, a la següent festa romana.
 - Si no fos possible la creació d'aquest «elenc» teatral (que sí que ho ha estat amb anterioritat amb el grup de teatre «pregó 84» i el de l'Ateneu de Dones, i també per posar en marxa i mantenir en el temps el «Camí de la Creu» encapçalat per la Joana Badia), si no fos possible..., a través del Juanjo Guillén es podria estudiar la viabilitat d'establir un conveni amb l'institut del teatre de Barcelona, per tal que se n'encarreguessin tant de la interpretació com de l'escenografia.
- **A partir del segon any**, la roda es tanca, i **cada festa permetrà**:
 - conèixer el guanyador de la present edició.
 - presentar el llibre guanyador de l'any anterior.
 - estrenar l'obra en qüestió.

Mercat

Consideracions generals

- L'espai del mercat se situa després de la sorra, en el lloc que ocupava el càmping Altafulla, a tocar del restaurant del Sr. Vitali.
- Al mercat no s'hi han de veure les carpes habituals en fires d'artesans i mercats medievals; l'organització instal·larà grans retalls triangulars o quadrats de tela blanca, lligada als arbres, a tall de vela. És un molt bon efecte tenint com a fons el mar i l'horitzó, visibles des d'aquest espai.
- Poden acceptar-se parades fetes amb troncs i una tela protectora al damunt, a l'estil dels *tipies* (les tendes dels indis sioux, per entendre'ns).
- Cal pensar en formes alternatives a presentar/mostrar els productes a vendre sobre els taulells habituals a les fires; hi són.
- Resumint: cal buscar el crear impacte amb una estètica no —o poc— vista, que tothom està cansat d'anar a veure fires i trobar-se quasi sempre el mateix. i això és factible.
 - Mercat romà, amb parades que podrien ser:
 - sandàlies adients
 - espardenyes catalanes i valencianes
 - palma, cànem, espart, vímet... (cistelleria, cabassos)
 - ceràmica adient
 - aiguamel, cera, mel i derivats
 - fruits secs

- perfums i ungüentaris
- joieria adient
- teixits de seda
- teixits de lli, cànem i cotó
- corretges de cuir, braçalets
- ungüents
- reproduccions de marxandíssing
- alguns jocs infantils de fusta
- un forn de pa
- un forn de galetes
- olives
- bacallaneria
- monedes antigues de col·leccionisme
- fòssils i pedres en brut
- estris de cuina de fusta
- llauneria, setrills
- càntirs, guardioles de terrissa
- oli
- cereals/llegums
- verdures
- espècies
- confitures
- espelmes de cera
- llums de ganxo, d'oli
- tints naturals
- gallines i conills, galls, ànecs, oques, coloms
- àmfores

Activitats complementàries

- Les típiques visites guiades que ja es fan ara, amb el format que es considerés més adequat a les circumstàncies.
- Servei de transport adequat (amb carro?) dels Munts fins el Mèdol i visita guiada al recinte. Dues pel matí i dues per la tarda.
- Les intervencions d'un grup de recreacionistes històrics, interpretant escenes de la vida quotidiana.
- Tallers didàctics (a tall d'exemple):
 - de fer salaons
 - de tesel·les

- de curtir de pells, de fer pergamins
- de fer àmfores amb un torn de pedal
- de cassoles de coure
- de tenyir llana
- de filar
- de ferrar cavalls
- de picapedrer
- de fer teules
- Pràctiques de tir amb arc; explorar més activitats diguem-ne esportives.
- Una quadriga, a l'exterior, permetrà fer un tomb per la rodalia.
- Degustació pública gratuïta d'alguna beguda, brou, etc., o sòlid.
- Es podria fer un àpat de tiquet, amb menú adient, sota un envelat de llençol o loneta.
- Un parell de conferències.
- Una exposició.
- Un interpretació musical/concert amb lira i d'altres instruments del temps, o mostra/actuació de diversos instruments solistes.
- Torneigs a cavall i jocs a la platja (intentant introduir la «llança» dins l'anella penjada, suspesa, p. ex.).
- Carreres de cavalls a la sorra.

D'altres

- Aquesta activitat suposa haver de comptar amb un grup de voluntariat nombrós que constitueixi tant un servei de guia com d'ordre, per tal d'informar i alhora vetllar pel correcte deambular dels visitants. Podrien anar abillats a la romana manera.
- En l'acte inaugural, un carro de carreres, una quadriga amb un missatger, surt de la Tàrraco imperial cap els Munts, per la 340 i convenientment custodiada.
 - (aquesta, de per si, ja és una imatge televisiva, per sortir a tots els telenotícies).
- El conductor/missatger (auriga) porta un pergami per lliurar a les autoritats, que estan a la porta del recinte. És l'autorització del governador per celebrar el mercat a la seva vil·la.
- Les autoritats obren les portes i el públic entra. Comença la festa.
- Es pot pensar en treure més partit d'aquest acte; per exemple: en el seu trajecte per la via Augusta, el carro es pot detenir a la torre dels Escipions i allà efectuar-se un acte, una activitat. Caldria meditar en possibles motius per a l'aturada.
- L'altre referent romà en aquest camí és la pedrera del Mèdol, un lloc susceptible

d'una nova aturada. en aquest cas podria ser per a què uns esclaus carreguessin un bloc tallat de pedra per dur-lo junt amb el missatger cap a els Munts, i lliurar-lo a un picapedrer que, en el decurs dels tres dies, esculpiria un capitell o el que vegi més adequat; peça que passaria a ser patrimoni municipal.

- Cal pensar en quina podria ser la participació en l'event dels armats d'Altafulla.

Reus, 13 d'octubre del 2007
cal_farigola@hotmail.com